

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Episcopiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APĂRE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondențele să adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte	„FOAIA DIECEZANĂ“
„ „ „ pe 1/2 de an 5 cor.	etc. publicate de 8 ori, dacă conțin până la	iar banii de prenumerațiune și inserțiunile la
„ România și străinătate pe an 14 frc.	150 de cuvinte 6 cor. până la 200 de cuvinte	ADMINISTRAȚIUNEA
„ „ „ pe 1/2 an 7 „	8 cor., de aci în sus 10 coroane	Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Să ne sprijinim școlăle!

Cea mai ardentă chestiune pentru un popor este chestiunea școlară. Au zis-o cei mai înțelepți bărbați, au știut-o și o știu toate guvernele statelor, și o știm, adecă mai bine: o *simțim* noi. În concertul popoarelor civilizate sunt primite numai acelea, cari arată cele mai puține procente de analfabeți.

»*Prin limba sa trăește un popor*«. Aceasta este o **axiomă incontestabilă**. Noțiunea „popor“ este strâns condiționată de limba sa. Limba este criteriul cel mai infalibil pentru existența unui popor. Nici una nu poate exista fără cealaltă. Dar izvorul limpede și dătător de noave puteri pentru lungă cale a vieții, sanctuarul, în care se cultivează limba aceluia popor, învață a-și preamări neamul și în care se zămislește caracterul bărbatului de mâne, este și rămâne pentru totdeauna *școala*.

Și când zic „școală“, înțeleg numai școala *națională*. Numai prin această școală a sa trăește poporul.

Popoare cu tendințe heghemonice tocmai asupra acestor sanctuare virgine de educație își îndreaptă săgeata cea mai veninoasă, bine știind, că odată distruse aceste foculare, despre poporul respectiv numai istoria va mai vorbi.

Conștii deci de neprețuita valoare a școlălor naționale, dători vom fi să grijim și noi din toate puterile de ale noastre, pentruca existența lor pe vecie să le fie asigurată.

Și câtă lume le bagatelizează cu cinizmul cel mai condannabil! Le avem și nu le știm prețul! Am gustat din rodul lor și le simțim dulceața, și totuși le întorcem spatele! În ele am învățat a ne iubi părinții, a cere ajutorul Atotputernicului, a ne iubi neamul și patria. . . Toate le-am învățat a le iubi, numai pe ele nu! O, ce ingrătitudine! Adevărul crud, esperiat în

decursul activității celui ce scrie aceste rânduri, activitate impusă prin oficiul său, întărește cele afirmate mai sus. În comuni fruntașe, cu case ca adevărate palate, — la un loc ascuns abia tânjește o biată colibuță, care din mila chiaburilor locuitori se numește „școală“. Și când ne gândim, că fiecare om a putut să-și clădească câte-o casă așa de frumoasă, inomis trebuie să presupunem și aceea, că e imposibil să nu poată ridică toți la oaltă un edificiu școlar măcar așa de frumos ca o casă a unui particular.

O tu colibă părăsită și netrebnică din mijlocul oazelor sterile ca sufletul steril al aceloră pentru cari tu ești Hecuba!

Și iarăși, tu popor ingrat, tu care între zidurile ei ai învățat că de două ori doi sunt patru, pentruca să nu te înșale hainul care umblă după avutul tău, tu dela această școală și dela învățătorul ei, căruia nu vrei să-i plătești truda, aștepti ca copiii tăi să iese filozofi, să-ți istorisească despre puterea credinții în Dumnezeu, despre viteazul popor roman, despre faptele unui Ștefan cel Mare, despre bogățiile Americii . . . ! Rodul pomului l-ai gustă, dar împotriva viforului amenințător nu-l vei sprijini! Pe când pentru un praznic bogat, pentru un ospăț de căsătorie, legată „după salcă“, pentru o plăcere de câteva momente în societatea unei demimonde, pentru o partie de clabrias — și acuma voauă grăesc domnișorilor, voi vecinice figuri nocturne — voi veți avea sute și mii, și tot atâtea nopți nedurmite, pentru o școală românească însă nu veți avea nici un crețar!

Și, mă gândesc, dacă toți aceia, economi sau domni, cari astăzi au ajuns la o frumoasă poziție materială sau socială, ar dărui școlăi în care au învățat să scrie și să cetească primele litere, chiar și numai un floren la an, pentruca școala să-și poată cumpără recvizitele necesare, iară copiilor cărți, să-și plătească omeneste pe

învățătorul, care trudește cinstit și pe servitorul școlii, care în multe locuri „din cauza sărăciei” nici nu se află, — atunci nu ne-am mai teme de cel viclean, căci atunci nici porțile iadului nu o vor mai învinge.

Acesta ar fi terenul cel mai demn pentru a face fundațiuni de cătră bogații noștri, acesta este punctul cel mai slab al nostru, acesta trebuie întărit. Din aceasta trebuie să ne formăm cetatea noastră, care să poată rezista tuturor furtunilor.

Cu fundațiuni menite pentru ajutorarea școlilor ne vom întări neamul, iar nu cu cele menite pentru cluburi de vânători și bicicliști, internaționale, din cari ai noștri numai cu ochi pușcași și cu picioarele frânte se aleg. *Dr. D. C.*

Nazarenismul

— Istoria și ființa lui —

de *Dr. Vladimir Dimitrievici*

(Traducere)

George Șvalm (Schwalm), paroh luteran în Pânciova susține, că nazareanul cade în cadrul acelor oameni, pe cari nimenea nu-i poate convinge, deci la ei nu prind argumentele nici convertirea, la ei nu succede nimic, dar nici cu ajutorul guvernului nu se poate ajunge departe. Forța numai cât ar putea face din nazareni mucenici, însă chiar această trebuie ca biserica să încunjure în propriul interes, cu orice preț. Ajutorul de stat ar fi să se reclame numai în o direcțiune: Statul ar putea pune capăt multor anomalii în purtarea matriculelor privitoare la nazareni și ar putea să curme calea căsătoriilor nelegiuite, întrucât la aceste contribuie nazarenii. — Dealtcum, statul chiar dacă ar decretă stare de asediu pentru toți sectarii, nu va putea schimba nici împedecă nimica. Apoi ce să se facă? *Ajută-ți însuși și-ți va ajuta și Dumnezeu.* Noi trebuie deci să ne ajutăm noi înșine și aceasta trebuie să o facem cât de grabă și cât se poate mai bine. „Dacă nu nimicim noi sectele, ne vor nimici ele pre noi” — zice un bun cunoscător al sectelor. Însă cum să facem aceasta? Să privim serios și noi înșine și ni-se vor deschide căile, pe cari trebuie să mergem. Comunele noastre sunt cadavre galvanizate. Ele sufletește sunt moarte, pentru noi orice viață religioasă-bisericească a murit. Ce este mai mult: Ele în multe locuri nici nu vegetează, ele numai cât există iacă așa ca și morții în matriculele morților, pe hârtie, în registrele comunelor bisericesti. Comunele noastre sunt flămânde, însă nu cu trupul, ci cu sufletul și ele au trebuință de pâinea vieții. Aceasta o știu sectarii și se folosesc de aceasta cu înțelepciunea șerpelui. Poporul flămând nu caută la aceea ce i-se dă; judecata lui despre aceasta e deja moartă de mult, el cu încredere apucă mâna cea întinsă, cu atât mai vartos, că este mâna aceluia, care este cu el de tot egal. Vorbitorul e în contra atacurilor asupra sectarilor din partea preoției. Aceasta însămnă a se acăța de clopotul cel

mare chiar pentru acei oameni și pentru acea învățătură, pe care dealtcum cu plăcere ar anatemia-o.

Recomandă mai multă iubire atât față de aderenții altor confesiuni, cât și față de frații cei rădăciți; mai multă eulavie și lumină și sectarii vor dispărea precum au și venit.

Samuil Paulini pastor calvin din Covacița zice: Vrei pace, gătește-ți armata. *De lupta cu nazarenii nu trebuie să ne spăriem.* El speră reușita cea mai mare, dacă preoțimea va începe să și facă datorința cu zel și râvnă apostolică, și nu numai în biserică, ci și în școală, băgând deja în copiii cei mici iubire cătră adevărul evangelic și întoarcerea dela rătăcire și dela învățătorii cei mincinoși.³

Lazar Postici, paroh dreptmăritor din Brestovaț, espune în deosebi, câte neplăceri au preoții cu purtarea matriculelor și propune, ca să se facă o reprezentatie la ministeriu în acel senz cum s'ar putea pune capăt ilegalității în privința aceasta.

Ca ultim vorbitor se scoală pastorul calvin din Pânciova *Ștefan Fa.* El crede, că partea religioasă bisericească a învățăturii nazarene nu este atât de grozavă, precum se vorbește atât de des. Iar în cât privește partea chestiunei în privința dreptului de stat, aceasta nu cade în sfera de activitate a bisericii. *El nu consideră nazarenismul drept morbo, ci mai mult ca un simptom al boalei, a cărei rădăcină se află în însăș biserica. A vindecă aceasta este numai afacerea bisericii.* Ca aderenții conștiinței libere (Gewissensfreiheit), el nu se poate împacă cu asuprirea și persecuțiunea nazarenismului.

Ca sfârșit la toate aceste, aceasta conferență interconfesională decide, să trimită la ministeriul de culte și instrucțiune publică o reprezentanție cu rugarea: „*Ca de aci înainte părinții nazareni să deă copiii săi până la etate de 18 ani spre creștere acelei confesiuni recunoscute prin lege, căreia aparțin, anume că să se boteze și să se cuminece și să se dispună „ca ordinațiunile în deplină vigoare din 13 August 1868 Nr. 12, 548 și din 13 Ianuarie 1875 Nr. 563 ale ministerului reg. ung. de culte și instrucțiune publică să se eșecute în modul cel mai strict”*”⁵.

Însă se pare că aceste cuvântări frumoase și aceste buciunări au fost zădarnice. Cel puțin în cât noi suntem informați din parte vrednică de încredere — ministrul cultelor n'a respuns nimic.

Abea în 28 Iunie al anului viitor 1888, ministrul de interne sub Nr. 21.953/II edă ordinațiunea, care se ocupă cu căsătoria nazarenilor; care însă au provocat-o demersurile comitatului Torontal, unde autoritățile comitatense, cari s'au interesat de nazareni și cari văzând traiul lor în concubinată simplu, le-a oprit conviețuirea pe cale polițială.

În ordinațiunea aceasta ministrul amintește, cum „societatea nazareană nici azi nu se poate considera de confesiune creștină recunoscută prin lege, căci este încă în vigoare ordinațiunea din 13 Ianuarie 1875 Nr. 563 a ministerului de culte și instrucțiune publică și fiindcă afară de această ordinațiune nu are nici o îndrumare în

afacerea nazarenilor, care ar putea servi de baza unei proceduri judecătorești" și trecând la căsătoria nazarenilor zice, că aceste căsătorii — „de și după starea actuală de drept nu se pot considera de legale, totuși nu se pot privi de identice cu căsătoriile sălbatice, în cari nu există nici o bază morală. Pe lângă acestea ministrul în părerea sa mai de aproape zice, că căsătoria nazarenilor este așa numita „căsătorie părută" (velt házasság, vermeintliche Ehe) și cu privire la aceea, „că nu este nici drept nici nu este consult — afară de cazul unui oare-care scandal public — a se amesteca în afaceri familiare și personale (aci în prima linie decide morala și biserica)" dispune, că pe lângă toată dorința sa, ca căsătoriile nelegiuite și sălbatice să nu se înmulțască — în viitor încunjurând astfel de măsuri silnice, cari și așa nu duc la scop rezervând astfel de măsuri numai pentru cazurile de scandal public, trebuie ca cu biserica umăr la umăr cu armele convingerii și cu alte mijloace binecuvântate să se stăruie într-acolo, ca să se impede lățirea acestei stări, în tot cazul bolnăvicioasă".

Ordinațiunea pe lângă aceasta mai observă, că orice document, ce l-ar face conșoții la notariul public este invalid, ba ce este mai mult, că notariul public, care va face un document de felul acesta, trebuie să se pună sub cercetare disciplinară.

Iată astfel de ordinațiuni a dat contra nazarenilor guvernul nostru⁶.

Și astfel iată în general luptele bisericii patriei noastre contra dușmanului său. Mai trebuie să observăm, că la popoarele dimprejurul nostru, cari se interesează mai mult de legea lor decât noi de a noastră, au eșit multe cărțile pentru popor, în cari li-se arată deschis și clar primejdia, de cari sunt amenințate sufletele lor prin apostolii nazareni⁷. (Va urma).

² Asupra acestei frumoase idei în deosebi atragem atențiunea On. Cetitori.

³ „Хришћански Весник" anul 1888 broș. I și IV. notele notarului adunării P. O. D. Radulovicu; G. Schwalm în traducerea lucrărilor lui Seberényi, pag. 43—45.

⁴ Părerea aceasta este extraordinar de potrivită; el trebuie să fie productul unei profunde cunoașteri a împrejurărilor, între cari se ivește nașterea. — Pe lângă aceasta este asemenea disertațiunii lui Schwalm.

⁵ Deci s'a primit propunerea lui Gustav Buikorski, pastor luteran din Păgina și consenior bănașan.

⁶ Când manuscriptul a fost dat deja la tipar am aflat din Nr. 6 al rev. „Cpu Cuon" din anul 1894 despre următoarea „dispoziție a guvernului reg. croat. slav dalmatin secțiunea pentru culte și pentru interne din 3 (15 Decembrie 1893. Nr. 8940, în care se dispune o procedură uniformă în regatele Croației și Slavoniei față de secta nazareană și baptistă". Ordinațiunea aceasta o reproducem aci întreagă:

Ca în viitor să se procedă în uniformitatea față de urmașii sectei „nazarenilor" numite și secta „urmașilor lui „Isus Hristos" „noi credincioșii" sau „frații lui Ioan" și față de simile secte a „baptiștilor" sau a creștinilor botezați", față de cari eră imposibilă o procedură uniformă din cauza ordinațiunilor contrare, cari au existat în privința aceasta în ținutul confinar și provincial al acestor regate, se statoresc următoarele:

§. 1. Secta nazareană și secta baptistă nu sunt confesiuni recunoscute prin lege.

§. 2. Urmașii sectei nazarene și a sectei baptiste nu este permis să fie siliți la săvârșirea ritului vreunei confesiuni recunoscute.

§. 3. Cu privire la adunarea nazarenilor trebuie să se aplice legea din 14 Ianuarie 1875 despre dreptul de adunare.

§. Căsătoria încheiată după învățătura nazareană sau baptistă este nevalidă după drept și copiii eșiți din o căsătorie de felul acesta sunt nelegiuți.

La persoane, cari au trecut la una dintre aceste secte după căsătorie, toate ce isvoresc din căsătoria aceasta se judecă după legile, cari sunt în vigoare cu privire la încheierea căsătoriei urmașilor acelor confesiuni, la cari conșoții au aparținut pe timpul când s'a încheiat căsătoria.

§. 5. Autoritățile administrative pentru urmașii numitelor secte au să poarte conșcripții pentru nașteri, pentru morți și căsătorii cu despărțăm utele A, B. și C.

Prin aceasta conșcriere legăturile matrimoniale nu primesc vre-un caracter legal, ci conșcrierea se face numai din considerațiuni morale-polițiale.

§. 6. La toată conșcrierea (§. 5. alinea primă) trebuie să fie de față doi martori cari adevărate prezența lor prin subscrierile lor.

§. 7. Ca aceste conșcripții să se poată purta punctual, urmașii sectelor des pomenite trebuie să anunțe neamnat ori care caz cu amenințarea procedurii polițiale-penale în sensul ordinațiunii imperiale din 20 Aprilie 1854 și în special după circularul comandei generale ca for administrativ coanjar din 16 Sept. 1873 Nr. 8121 int. în Zagrab.

§. 8. Despre conșcripția născuților, al morților câte o copie trebuie să se transpună oficiului matricular al acelei confesiuni recunoscute, la care persoana respectivă aparține după lege.

Afară de aceasta la finea fiecărui an o copie a celor trei conșcripții sunt a se trimite comitatului concerninte, care iar le va trimite secțiunii pentru culte și instrucțiune a guvernului. Cetățile Zagrab și Osiec trimit aceste copii nemijlocit guvernului.

§. 9. În senzul §-lui precedent urmașii sectei nazarene și baptiste au să suporte toate sarcinile acestei confesiuni, la care aparțin, în deosebi sunt obligați să plătească competențele obicinuite parohiale etc.

§. 10. Precum sunt obligați nazarenii să împlinească toate datorințele cetățenești așa sunt obligați în deosebi să trimită copii lor la școală fără de nici o contrazicere, îndată ce sunt crescuți.

§. 11. Morții acestor secte sunt a se îngropa în acel despărțământ al cimiterului comunal respectiv, în care se îngroapă copiii cei născuți înainte de botez.

§. 12. Toate dispozițiile contrare acestei ordinațiuni sunt soase din vigoare.

Zagrab în 3/15 Decembrie 1893.

Contele Khuen-Héderváry m. p.

Pe noi ne-a surprins ordinațiunea aceasta a guvernului din regatul triplu. Prin ceas a s'a mers mai departe în blânda procedurii decât a mers oricare ordinațiune de până aci a ministrilor maghiari. Să nu luăm în considerare decât numai faptul, că în toată ordinațiunea aceasta nazarenilor mai că se permite, se condece tot și mai că nu li-se împune nimic, ori foarte puțin. Ferice de nazarenii din regatul triplu. Cel puțin acum se vor putea lăși după plac! — Inșă noi trăim în speranța, că ordinațiunea aceasta în viitorul cel mai apropiat va cădea de sine și că va fi în ocuită prin alta mai strictă și mai eorespunzătoare scopului.

⁷ Așa d. e.: Bunievații (Sârbi romano-catolici în com. Bacica. N. Trad.) au de unul și același autor două lucrări de felul acesta:

Mjka-Crkva Isusova zarucnica i kukavni sabor nazarenaca, sastavio Stipan Tumbas (svecenik kalocko-backe nadbiskupije i profesor gimnaziji subotickoj) U Subotici, tiskom I. Bittermanna, 1892. (Maica-Bise ica. Mire isa lui Isus și mizerabila adunare a nazarenilor. Compusă de Ștefan Tumbas preot al arhiepiscopiei calocenza-bacenză și profesor la gimnaziul din Subotița. În Subotița cu tiparul I. Bittermann 1892.

Kriz Gvop. (Crucea Domnului). Isucrsta i saborasi kao neprialtelji istoga kriza, tiparit de asemenea în Subotița 1892.

A nazarenusok ismertetése. Irta Turóci Endre, Budapest, 1859.

A nazarenusok tévelygéseinek rövid ismertetése. Népies irányú egyházi beszédekben, különféle kuforrasok nyomán irta Turi Lajos, ev. reform. r. I. elkész. Gyúd, 1886. Prețul 20 cruceri. Baptisták lárvája alá rejtőzött nazarenusok szerencsétlen tévelygései felett. Irta Garzó Gyula.

Futkározó hami atyafi. Irta Könyves Tóth Kálmán. Pr. 10 cr. De același autor: Hazug proféták, Pr. 5 cr.

Péter és Pál földmivesek beszélgetései a baptisták alá rejtőzött nazarenusok szerencsétlen tévelygés felett és Sara asszonyi közbe szólásai, a ki szappan nélkül mosdatja a vizbe kívánczozó pendeleseket. Irta Népbarát. Gyoma 1887. Pr. 15 cr.

A nazarenus Kósza Julis siralmai, vagys szerencsen mosdatás. Két énekben zengi Malmos Garza. Budapest 1885.

Vigyázz! Irta Szalay József. Tradusă și în I. slovacă. Mey pozor na sebe. Z madarského praložil D. Kovac. ev. kaplán B. Cabe 1885.

Falosni svati alébo nákuza nazarenska a horké pilulky prótinej. Opojenjm k vytriezveniu, atym triezyvm k posileniu. Ed. a doua pr. 10 cr. dar se poate căpăta la Carol Hedlicica, pastor evangelic în Nádlač (Com. Csanad).

Pe lângă acesta mai amintim și următoarele două cărțile, cari le odă pentru popor societatea evangelică din Stuttgart:

Von der Sectirerei (Nr. 148), și Bleibe deiner Kirche treu. Etliche Fingerzeige v. E. Sessing Ed. 2. (Nr. 242).

Varietăți

Festivalul corurilor române la București.

„Drapelul“ află că s'a stabilit acum definitiv termenul de 7, 8, 9 și 10 Sept. n. pentru festivalul corurilor române la expoziția din București.

Societatea pentru fondul de teatru își va ține anul acesta adunarea generală în luna August în Lipova.

Alegere de învățător. Pentru postul de învățător la Berliște, protopopiatul Bisericii-albe a fost ales aproape cu toate voțurile *Patriciu Râmneanțu*, până aci învățător în Coșteiu, protopopiatul Vârșetului.

Concert în Caransebeș. Un grup de studenți dela gimnaziul superior din Beiuș în calea lor spre București, vor da azi, Duminică la oarele 8 seara în grădina dela „Pomul verde“ concert, cu următorul program: I. 1. G. Musicescu: „*Marș Regal*“. 2. C. Dimitrescu: „*La mijloc de codru des*“. 3. C. Porumbescu: „*Pe al nostru steag*“. 4. I. Vidu: „*Andaluza*“. II. 5. a) Pergolese: „*Siciliana*“; b) G. Stefanescu: „*Mândruliță de la munte*“ solo de tenor. 6. Declamare din G. Coșbuc. III. 7. Heyberger: „*Serenadă*“ cu solo de bas. 8. Schuman: „*Cântec*“. 9. Abt: „*O noapte de Mai*“ cu solo de tenor. 10. T. Lugojan: „*Spune-mi mândro*“. IV. 11. „*Solo de vioară*“, executat de A. Popescu. 12. T. Lugojan: „*Dorul*“. V. *Melodii populare*: 13. Vidu-Lugojan: „*Sus opincă*“. 14. R. Popa: „*Foaie verde de trifoi*“. I. Vidu: a) „*Doina*“; b) „*Păc*“. VI. 16. a) G. Musicescu: „*Imn*“; b) A. Popoviciu: „*Marșul lui Tudor*“. Conducătorul corului este dl Mihail Cosma. Prețul de intrare după plac. Venitul curat este destinat pentru augmentarea fondului excursiunii la expoziția din București. — Primim cu bucurie pe acești tineri — sunt de toți 20 — cari din inițiativă proprie și totodată laudabilă au întreprins această excursiune instructivă, în care au dorul de a ne cunoaște și pe noi. Îndemnăm deci publicul nostru ca, în seceta aceasta de emulări artistice, să sprijinească pășirea lor în mijlocul nostru, cu atât mai vârtos, că concertului îi urmează dans.

O frumoasă fundațiune. Filon V. Tat, un absolvent de teologie din Blaj, răposat în floarea vieții — a fost numai de 26 ani — a făcut o fundațiune pentru copii orfani, rămași după preoții gr-cat. aparținători arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș. Fundațiunea constă din averea rămasă, în valoare de 30.000 cor. Testatorul însuși a fost fiu de preot și orfan de părinți. Fundațiunea este rezultatul cetirii cărții „*Roadele milei creștinești*“ de Teodor Câmpian, care aflând despre aceasta, a promis că va augmenta această fundațiunea cu suma de 1000 cor., când se va vinde ultimul exemplar din această carte. Iată un adevărat rod al milei creștinești, care nu are lipsă de laudă. Dar la noi când se face începutul pentru o asemenea instituțiune? De totul este grijit, numai la sârmanii copii orfani ai preoților noștri încă nu s'a gândit nime.

Zel pastoral. Cetim în „*Neamul românesc*“ al dlui N. Iorga din București, că un preot din Huși are de vânzare Biblia latină din 1575 și Noul Testament din 1640, ambele tipărite în Berna. Prețul acestor două cărți rare preotul îl consacră pentru ridicarea turnului dela biserica sa. Iată un exemplu demn de imitat.

Bucovinenii la expoziția din București. — Sâmbătă au sosit la București sub conducerea prof. bucovinean D. Socoleau 140 profesori, învățători și învățătoare române pentru a vizita expoziția. — Ministerul român de războiu a pus la dispoziția țărănilor români bucovineni, cari vor vizita expoziția, cvartire gratuite.

„**Paza Neamului**“ se cheamă o nouă foaie ce a început să apară cu 1 Iunie a. c. la Târgu-Jiu (România). Foaia are un unic și strict program: apărarea românismului și ortodoxismului. Este aceea ce eră nainte cu câțiva ani „*Apărarea Națională*“ a fericitului V. A. Ureche. „*Paza Neamului*“, poartă în frunte frumoasele versuri ale lui Eminescu: „*Dela Nistru pân'la Tisa*...“ Apare de 2 ori pe lună. Redactor prof. gimn. A. Crainic. — Felicităm pe noul confrate care și-a pus de țintă apărarea neamului și a bisericii străbune.

† **Iosif Fotoc**, învățător la școala comunală din Mehadica, după un morb îndelungat, a încetat Marți în 4/17 Iuliu a. c. la 7 oare dimineața din viață, în cea mai frumoasă vârstă de 41 de ani. Răposatul, deși aplicat la o școală comunală, a fost unul din ecei bărbați integri ai neamului nostru, cari pe lângă împlinirea datorințelor lor de învățători, nu cunosc fantoma monstrului care pândeste după viața lor pentru sentimentele lor naționale. A fost totdeauna un devotat fiu al neamului și bisericii sale și deși în activitatea sa învățătoarească alții i-au fost stăpâni... totuși și-a cunoscut limitele până unde merg drepturile acelora și dela cari încolo încep sentimentele. Deplângem și noi pe astfel de fi ai neamului, cari prea de timpuriu se cobor în recele mormânt, ducând cu sine o comoară de sentimente menite a le pune în serviciul aceluia oropsit popor, din sinul căruia au ieșit. În mormântarea a avut loc Joi în 6/19 Iulie la oarele 9 a. m. în cimiteriul din Mehadica. Fie-i țărâna ușoară!

„**Dreptatea**“, organul partidului mai puternic dintre cele două cari să războiesc în Brașov, cu Nrul de 1 Iulie a. c. și-a sistat apariția. Cauza apunerii este, că în urma unui concluz al sinodului arhidiecezan, apărarea instituțiilor bisericești-scolare de acolo, pentru care această foaie luptă din răspuneri, a luat-o asupra-și însuși sinodul.

Rectificare. În articolul „*Dela Băile-Erculane*“, publicat în Nrul 26 al foii noastre s'au strecurat unele greșeli regretabile, pe cari le rectificăm în următoarele: pe pag. 6 și rul 10 să se cetească *insistând*, în și rul 22 *Măilda*, în și rul 23 *livizm*, în și rul 28 *Sânției Sale* și în și rul ultim *Erculane* în loc de Ercule.

Bibliografii

„Luceafărul“, anul V, Nr. 11—12 cu următorul cuprins: Marin Simionescu-Râmniceanu: Morala în artă. — I. Borcea: „Ifigenia în Taurida“ de Goethe (traducere). — Horia Petra-Petrescu: Grigore (nuvelă orig.). — Deputații noștri. — Romulus Cioflec: Pentru pâine. — Horia Petra-Petrescu: Henric Ibsen. — O. Goga: Carmen (poezie). — Margareta Meșter: Intre străini. — I. Comăneșteanu: Cavalul (poezie). — G. B. D.: Scrisori din București. — Cronică. — Ilustrațiuni: Deputații români naționaliști din parlamentul ungar. Scene dela alegerea de deputat în Șomcuta-mare. Henric Ibsen. Florian cavaler de Porcius. Văd. Clara Maniu n. Coroian și Maria A. Cosma n. Dragoș.

A apărut: „Amicul tinerimii“, anul IV, Nr. 5 cu următorul cuprins: Din istoria familiei Regelui Carol I. al României. — P. Svințiu: Ciustește pe Tatăl tău și pe mama ta. — Cele trei daruri (poveste). — N. Mateescu-Movilă: Cine face bine, bine găsește. — Zece Mai. — Crezul Românului. — Dănilă Sânjoan: Lacătul din peștera Xaxa. — P. Svințiu: Trifoiul în patru foi. — Grindina (cu ilustr.) — Sărbarea zilei de 10 Maiu în București. — Sfințirea steagului micilor doborâni. — I. P. R.: Binele și răul (poveste din popor). — Domniile lungi ale Domnilor români. Ilustrațiuni: Conrad de Zollern își ia rămas bun dela mama sa, plecând în lumea mare. Familia princiară română. Apare la București sub direcțiunea dlui I. Moisil. Abonamentul 4 cor. pe un an.

Au apărut: **Anuarul școlii comerciale superioare gr. or. rom. din Brașov**, pe anul 1905/6, publicat de directorul Arseniu Vlaicu.

Anuarul IX. al școlii ort. române de băieți și fetițe din Lugoj pe anul 1905/6, elaborat de George Joandrea.

Posta Redacțiunii

Dlul Marcu Boldovină, abs. de teol. Doloave. S'a dispus se Vi-se trimită foaia regulat. Vom căuta să vă trimitem și Nr.ii de pe jumătatea primă a anului curent.

Dlul R. S. în V. Dl Dr. P. B. nu se află în oraș.

Mai multor Reuniuni economice. Foi economice sunt în Caransebeș două: „Economia“ redactată de magistrul silvanal Al. Diaconovich și „Lucrul“, de dl prof. I. Bălan. Ambele sunt foarte bune și le recomandăm cu multă căldură.

Licitațiune minuendă

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diecezan dtto 19 Mai a. c. Nr. 368 B. ex. 1905 se escrie licitațiune minuendă pentru *repararea bisericii* gr. or. rom. din **Dalboșeț**, protopresbiteratul Mehadia, dieceza Caransebeșului și anume: renovarea cetimei bisericii și pardosirea ei cu lespezi de piatră mezaic venetian, cu prețul de esclamare 2746.90 cor.

Licitațiunea să va țineă în 30 Iulie (12 August) 1906 p. m. la 2 ore în școala comunală din loc.

Reflectanții vor avea să depună la începutul licitațiunii vadiul de 10% din prețul de esclamare în bani gata ori în hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de spese se pot vedea la oficiul parohial.

Dalboșeț la 24 Iunie 1906.

[50] 2—3

Comitetul parohial.

Concurse

Nr. 1509/1906.

Pentru ocuparea locurilor de fundațiune susținute de Comunitatea de avere în școala de agronomie din Lugoj sunt mai mulți candidați de lipsă.

Cei ce doresc să ocupe aceste locuri respective să studieze școala agronomică ca știpești ai Comunității de avere, se provoacă să se prezinte nesimțit Miercuri în 1 August 1906 la 10 ore a. m. la Comunitatea de avere și se aducă cu sine următoarele documente.

1. Atestat de botez, din care să se vadă că au implinit vârsta de 17 ani.

2. Atestatul școlar obținut mai în urmă.

3. Atestat de moralitate din partea comunei.

4. Întru cât au satisfăcut deobligământului militar pașaportul militar.

5. Întru cât sunt minoreni: invoirea dela părinți respective tuter pentru a putea cercetă școala agronomică ca știpești ai Comunității de avere.

Caransebeș, la 10 Iuliu 1906.

[49] 2—2

Comitetul Com. de avere.

Pentru întregirea definitivă a postului de *învățător* la școala confesională gr. or. rom. din **Făget**, protopresbiteratul Făgetului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar în bani gata 800 cor.

2. Pentru conferențe 20 cor.

3. Pentru scripturistica 20 cor.

4. Pentru adunarea generală 40 cor.

5. Pentru lemne 100 cor. și adecă: 50 cor. pentru sala de învățământ, iar 50 cor. pentru învățător, prestate în natură.

6. Pentru curatorul școlii 40 cor.

7. Pentru participarea la înmormântări cu liturgie 2 cor., fără liturgie 1 cor.

8. Locuință liberă în edificiul școlii cu o grădină de 800□, în carea are să se cultive și școala de pomărit.

Alesul învățător este îndatorat a purtă cantoratul, scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a conduce corul bisericii.

Pentru serviciile prestate înainte de ocuparea acestui post comuna nu acoardă alesului nici un fel de emolument, decât cele indicate aici.

Doritorii de-a ocupa acest post au a-și așterne petițiunile instruite conform normelor din vigoare, dovedind calificațiune învățătorescă „foarte bună” în termenul prescripționat, la oficiul protopresbiterial gr. or. român al tractului Făget.

Comitetul parohial dorește ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. biserică la ntrzenie și liturgie spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua de alegere.

Făget din ședința comitetului parohial ținută la 24 Iunie 1906. 2—3 [51]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine *Sebastian Olariu* protopresbiter tractual.

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diecezan de dtdo 8 Iunie a. c. Nr. 2210 Șc. se excrie concurs pentru ocuparea definitivă a postului de învățător la școala confesională gr. or. rom. din **Jidovin**, protopresbiteratul Bocșei-Montane cu termen de recurgere de 30 de zile socotite dela prima publicare în „Foaia Diecezană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

Salar în bani gata 600 cor.

Paușal de lemne pentru învățător 80 cor.

Pentru scripturistica 20 cor.

Pentru conferințele despărțămintelor învățătoresci 30 cor.

Pentru adunarea generală a a reuniunii învățătorilor 10 cor.

2½ juger de pământ arător, cortel liber cu 2 odăi și grădină intravilană de ½ juger.

Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Învățătorul ales este deobligat a purta cântoratul în și afară de biserică.

Doritorii cari voesc a reflectă la acest post sunt poftiți a se prezentă în vre-o Duminică ori sărbătoare pentru de a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Pentru servicii prestate în alte comune, comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

În fine se obsearvă că reflectanții cunoscători de muzica vocală și instrumentală vor fi preferiți.

Recursele ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial din Jidovin sunt a se subștene Oficiului protopresbiterial din Bocșa-Montană (Német-Bogsán).

Dat din ședința comitetului parohial ținută la 18 Iunie 1906. 1—3 [53]

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine : *Maxim Popovici* protopresbiter.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător dela școala confesională gr. ort. rom. din **Gaiul-mic**, protopresbiteratul Ciacovei, cottul Timiș, se excrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele :

1. Salarul în bani 280 cor.

2. În naturalii 1464 Hl. grâu curățit în preț de 174 cor. și 976 Hl. cucuruz în preț de 78 cor.

3. 4¼ jugere pământ arător cl. I. cu un venit de 160 cor. după care va suportă învățătorul dările.

4. Pentru adunarea generală 20 cor.

5. Pentru conferințe 10 cor.

6. Pentru scripturistica 6 cor.

7. Paușal pentru lemne din care jumătate pentru încălzirea saiei de învățământ 52 cor.

8. Cortel liber cu 2 odăi, chină și câmară, grajd și ½ juger grădină.

9. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 fil.

Recurenții sunt poftiți a se prezentă în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua alegerii! Recursele adresate com. parohial să se înainteze Pe On. D. protopresbiter Ioan Pinciu în Ciacova.

Alesul are să conducă cântarea în și afară de biserică să facă socoțile bisericești și de cult.

Pentru servicii prestate în alte comune, comuna bisericească nu acordă nici un emolument.

Gaiul-mic din ședința comitetului parohial dela 25 Iunie 1906.

Zăhărie Latsco m. p. **Pavel Țăran** m. p.
În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc dela școala nou înființată conf. gr. or. română din filialele **Mănăstirea Sânt-George** și **Berecuța** aparținătoare la parohia din Birda cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, se excrie concurs :

1. Salar în bani 600 cor.

2. Pentru conferința 10 cor.

3. Pentru scripturistica și purtarea socoților de cult 16 cor.

4. Pentru 2 stângeni lemne pentru învățător 40 cor.

5. Cortel cu 2 odăi, chină și grădină.

6. Dela înmormântări 80 fileri.

Recurenții sunt poftiți a se prezentă în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Birda spre a-și arata dexteritatea în cântare și tipic.

Alesul are să participe cu elevii în toată Duminică și sărbătoarea la sf. biserică din Birda.

Pentru servicii prestate alesului nu se acordă nici un emolument.

Recursele adresate Comitetului parohial să se subștearnă Prea Onoratului Oficiu protopresbiterial în Buzias.

Mănăstirea-Sânt-George din ședința comitetului parohial ținută la 2 Octomvrie 1906. 2—3 [52]

George Usonescu m. p. *Ioan Mărgineanțu* m. p.
not. com. par. președ. com. par.

În conțelegere cu mine *Ioan Pepa*, protopresbiter.

Pe baza decisului Ven. Consistor diecezan dtdo 19 Iulie 1905 Nr. 2317 Șc. ex se excrie concurs pentru ocuparea definitivă a postului învățătoresc la școala confesională din **Sasca-Montană**, protopresbiteratul Bisericii-albe, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele

1. Salar în bani gata 800 cor.
2. Paușal de lemne pentru învățător 106 cor.
- 66 fl. pentru sala de învățământ 53 cor. 34 fl. = 160 cor.
3. Pentru conferință și adunarea generală 50 cor.
4. Scripturistica 24 cor.
5. Famulația 72 cor.
6. Taxa uzitată dela comunii și înmormântări.
7. Cortel liber: 3 chilii, cuină și cămară.

Alegândul învățător este îndatorat a purta cantonatul în și afară biserică și a instrui școlarii în cântările rituale.

Pentru serviciile prestate în alte comune, nu se acordă nici un favor cu privire la cuinquenal.

Dela recurenți se cere o calificățiune bună. Preferenți vor fi cei ce posedă cunoștința muzicii vocale și instrumentată spre a putea conduce corul deja existent.

Recursele ajustate cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din Sasca-montană să se subșternă Prea On. Oficiu protopresbiteral în Iam.

Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o sârbătoare în sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual, însă nici cum în ziua de alegere.

Sasca-montană din ședința comitetului parohial ținută în 5/18 Iunie 1906. 3—3 [44]

Ioan Murgu m. p.
paroh și preș. com. par.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral.

Briliant perdut.

Luni în 16 Iuliu a. c. după amiaza s'a perdut o piatră de briliant de culoare gălbue, în greutate de circa un carat. Perderea aceasta s'a întâmplat pe drumul dela brutariul Svetozar Ognanovits (str. din mijloc) în strada Traian Doda, de aci în strada Iazului la neguțiatoriul *Novacescu*, și până la brutariul *Pasere*, unde s'a observat perderea. 1—1

Cel ce a aflat acel briliant e rugat al predă căpitanului orășenesc, de unde va primi un onorariu însemnat.

În etagiul casei diecezane

Nr. 480 din loc, este de închiriat o locuință constantă din trei chilii de cătră stradă și una de cătră curte cuină, cămară, și pivniță.

Informațiuni se dau în Librăria diecezană.

Atestat

Prin aceasta atestăm conștiințios, cumcă d-l **Ludvig Gutschmied** orologieru în Caransebeș, având noi lipsă de un orologiu în turnul bisericii susnumitul domn orologier, ni-au procurat și așezat la loc un **orologiu de turn** de model și după construcția cea mai nouă, întocmit așa, ca să bată **pătrarele și oarele**, și lucrat cu multă grijă foarte solid, mersul e regulat, **să trage tot la 8 zile și foarte ușor așa, că-l poate trage și un copil**. E așezat în partea de jos a turnului, și orologiu prin transmisiune să mână sus în turnul bisericii. Orologiul e închis într'un dulap separat, în care nu poate intra nici pulbere, nici altă murdărie.

Orologiul merge bine și regulat din ziua, din care l-am pus în turn.

Tuturor ce au lipsă, le putem recomanda cu conștiință curată firma d-lui **Ludvig Gutschmied din Caransebeș**, de care credem, că va servi tot așa de bine, precum ne-au servit nouă.

Glimboca în 29 Iunie n. 1906.

Iuliu Musta m. p.
președintele comitetului parohial.

(L. S.)

Virgil Stefaniga m. p.
notariul comit. parohial.

Ioan Bistrea m. p.

Simion Ladariu m. p.

Rusalin Rusuroiu m. p.
epitropi bisericești.

CONVOACARE

P. T. Domnii acționari ai casei de păstrare, societate pe acțiuni „Munteana” din Cornereva, se convoacă la

I. adunare generală ordinară,

care se va țineă Duminecă în **12 August st. n. 1906** la 4 oare p. m. în localitatea școalei din loc.

Obiecte de pertractare:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre agendele anului de gestiune espiă și aprobarea bilanțului.
2. Propunerea direcțiunii și decideră asupra împărțirii profitului curat.
3. Darea absolutorului pe anul de gestiune espiat
4. Propunerea direcțiunii cu privire la ridicarea capitalului social prin esmiterea de acții noi.
5. Modificarea statutelor.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere, alegerea a trei membri în comitet și eventual a doi membri în direcțiune.
7. Propuneri (conform §. 11 din statute).
8. Esmiterea a doi acționari pentru verificarea protocolului luat în această adunare generală.

Activa	CORTUL-BILANȚULUI		Passiva	
Cassa în numărărar	2284	48	Capital de Acții	30000
Cambii de bancă	232775	81	Fond de rezervă	97064
Dintre aceste cu acoperire hipotecară K. 34870.			Depuneri spre fructificare	3465338
Mobilier	698	03	Reescompt	170088
Bon la „Délmagyarorsz. Bank”	8970	74	Diverzi creditori	174570
Interese reescompt. anticip.	1155	—	Dare după depuneri	6705
			Interese anticipate	2868
			Venit curat	549129
	245884	6		24588406

Perderi	CORTUL PROFIZULUI ȘI AL PERDERILOR		Venite	
Interese capit. și ridicate	1053	78	Interese după cambii de bancă	2045369
Contribuție după inter. de depuneri	105	59	Proviziuni	6462
„ directă și comunală	1114	—		
Salare	1222	—		
Spese	1670	01		
Interese de reescompt	925	50		
Fond de rezervă	610	14		
Venit curat	5491	29		
	20518	31		2051831

Cornereva, la 30 Iunie 1906.

Michail Cherecheșiu m. p.
cassar.

Ioan Grozăvescu m. p.
dir. executiv.

Pentru comptabilitate:
Oțiel și Cerbu m. p.

Direcțiunea:

George Armaș m. p.

Constantin Burdia m. p.

Nestor Brinzei m. p.

Petru Cristescu m. p.

cavaler al ordinului Francisc Iosif,
președintele Com. de avere,
președinte,

Crăciun Brinzei m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și confrontându-le cu registrele societății, le-am aflat în deplină ordine.

Josef Weil m. p.

Nicolae Nestoroviciu m. p.

Ion Popoviciu m. p.

Grigore Vasilescu m. p.

Andrei Puticiu m. p.

P. T. Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare cu vot decisiv în persoană sau prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune acțiunile cv. plenipotențele până în 4 August la 12 oare-a. m. la cassa institutului. — Femeile se pot reprezenta numai prin persoane, cari au depus deja acții la cassa institutului.